

Prima instanță: Judecătoria Criuleni (jud. A. Cazacliu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, N. Simciuc, A. Minciuna)

DECIZIE

07 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Svetlana Nani și Dumitru Nani, prin intermediul avocatului Elic Dljanschi, împotriva încheierii din 20 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Banca Socială” Societate pe Acțiuni împotriva Svetlanei Nani, Dumitru Nani cu privire la încasarea datoriei,

c o n s t a t ă :

La data de 28 aprilie 2015, BC „Banca Socială” SA a depus cerere de chemare în judecată inițial împotriva ÎI „Orhideia-Nani”, Svetlanei Nani, Dumitru Nani solicitând inițial încasarea în mod solidar din contul părților ÎI „Orhideia-Nani”, Svetlana Nani, Dumitru Nani a datoriei aferente contractelor de credit în sumă de 10041373, 37 lei (suma corectată prin cererea nr.2530-354 din 18 mai 2015), inclusiv prin transmiterea în posesia băncii a bunurilor imobile gajate/ipotecate, constituite din bunul imobil amplasat în rl Criuleni, com. Hrușova, sat. Chetroasa, format din construcția cu suprafața de 12133, 2 m.p., cu număr cadastral 3136100.087.01 și terenul aferent cu suprafața de 14, 95 ha, cu număr cadastral 3136100.87, proprietatea ÎI „Orhideia-Nani”; universalitatea drepturilor de creanțe, în sumă totală de 500000 lei, proprietatea ÎI „Orhideia-Nani”, conform contractului de gaj nr. 10 din 25 iulie 2013; mijloace fixe-utilaj specific, conform anexei contractului de gaj nr.09 din 20 iunie 2014, cu valoarea de gaj în sumă totală de 726660 lei, proprietatea ÎI „Orhideia-Nani” și care urmează a fi comercializate în condițiile legii cu scopul stingerii parțiale a datoriei; evacuarea tuturor persoanelor care se vor afla în imobilul menționat și încasarea taxei de stat în sumă de 50000 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că ÎI „Orhideia-Nani” a obținut credite, conform contractelor de credit, după cum urmează: nr.25/2012 din 05 decembrie 2012-suma de 1900000,00 lei, scadent la data de 04 decembrie 2014; nr.01/2013 din 25 ianuarie 2013- suma de 1500000,00 lei, scadent la data de 23 ianuarie 2015; 06/2013 din 16 aprilie 2013-suma de 2000000 lei, scadent la data de 15 aprilie 2015; nr.01/2014 din 28 ianuarie 2014- suma de 2100000 lei, scadent la data de 27

ianuarie 2016; nr.16/2013 din 25 iulie 2013- suma de 2000000 lei, scadent la data de 24 iulie 2015; nr. 12/2014 din 20 iunie 2014-suma de 4325000,00 lei, scadent la data de 19 iunie 2017; nr.13/2014 din 20 iunie 2014- suma de 675000 lei, scadent la data de 19 iunie 2016.

Menționează că, rambursarea creditelor a fost garantată de către Svetlana Nani, conform contractelor de fidejusiune nr. 09/2014 din 20 iunie 2014; nr. 08/2014 din 20 iunie 2014; nr.01/2014 din 28 ianuarie 2014; nr. 10/2013 din 25 iulie 2013; nr.01/2013 din 25 ianuarie 2013; nr.26/2012 din 05 decembrie 2012; nr.07/2013 din 16 aprilie 2013, iar, de către Nani Dumitru, conform contractelor de fidejusiune nr. 11/2014 din 20 iunie 2014; nr.10/2014 din 20 iunie 2014; nr.02/2014 din 28 ianuarie 2014; nr. 11/2013 din 25 iulie 2013; nr.02/2013 din 25 ianuarie 2013; nr.27 din 05 decembrie 2012; nr.06/2013 din 16 aprilie 2013.

Remarcă că, fidejursorii și-au asumat răspunderea solidară pentru îndeplinirea de către debitorul ÎI „Orhideia-Nani”, a obligațiilor în baza tuturor contractelor de credit menționate și de a restitui, în cazul neîndeplinirii de către ÎI „Orhideia-Nani” a obligațiilor sale, suma creditelor primite și a plăților aferente contractelor de credit.

Precizează că, bunul imobil ipotecat a fost evaluat la suma de 3260400 lei, adică construcția cu teren agricol, amplasat în rl Criuleni, com. Hrușova, sat. Chetroasa, care constă din: - construcție cu suprafața de 12133,2 m.p., număr cadastral 3136100.087.01 și terenul aferent cu suprafața de 14,95 ha, număr cadastral 3136100.87, proprietatea ÎI ”Orhideia- Nani”, IDNO 1003600068167, conform contractului de ipoteca nr. 09 din 05 aprilie 2007, autentificat la biroul notarului public Oleg Gladîș la data de 06 aprilie 2007, cu nr. 3026 și înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial cu nr. 3101/07/8262 din 10 aprilie 2007, cu acordurile adiționale ulterioare: nr. 67/2012 din 05 decembrie 2012, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu numărul 3101/12/31162 din 28 decembrie 2012; nr. 01/2013 din 25 ianuarie 2013, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu numărul 3101/13/36337 din 11 februarie 2013; nr.15/2013 din 16 aprilie 2013, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu numărul 3101/13/49414 din 22 mai 2013; nr.31/2013 din 25 iulie 2013, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu numărul 3101/13/58996 din 30 iulie 2013; nr.01/2014 din 28 ianuarie 2014, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr. 3101/14/4249 din 17 februarie 2014; nr.22/2014 din 20 iunie 2014, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr. 3101/14/20741 din 03 iulie 2014.

De asemenea, a fost gajată universalitatea drepturilor de creanțe, în sumă totală de 500000 lei, proprietate ÎI ”Orhideia-Nani”, conform contractului de gaj nr.10 din 25 iulie 2013, înregistrat la biroul notarului public Oleg Gladîș, sub numărul 204866 din 25 iulie 2013, inclusiv au fost gajate mijloace fixe- utilaj specific, conform anexei cu valoarea de gaj în sumă totală de 726660 lei, proprietate ÎI ”Orhideia -Nani”, conform contractului de gaj nr.09 din 20 iunie 2014, înregistrat la biroul notarului public Oleg Gladîș, sub numărul 226908 din 20 iunie 2014.

Indică reclamantul că, contractele de credit stabilesc strict modalitatea și termenele de rambursare a creditelor, însă ÎI ”Orhideia-Nani” a încetat să-și onoreze obligațiile sale contractuale cu privire la rambursarea în termen a creditelor și a plăților aferente contractelor de credit, prin ce a încălcat graficul stabilit și nu a stabilit sumele scadente.

Întru soluționarea amiabilă a litigiului, în adresa pârâților a fost expediată o

pretenție prin care a solicitat achitarea datoriei acumulate.

La data de 05 februarie 2015, conform art. 488 Cod civil, art.67 alin.(1) al Legii cu privire la gaj, Banca a expediat pârâților notificările nr.2530-53/765 și nr. 2530-52/764 despre intenția de a exercita dreptul de gaj, prin care s-a solicitat transmiterea în termen de 15 zile a bunurilor gajate pentru comercializare în condițiile legii, întru stingerea datoriei, însă care au rămas fără răspuns și executare.

La data de 05 februarie 2015 a fost expediată notificarea nr. 2530-54/760 despre intenția de exercitarea dreptului de ipotecă, prin care s-a solicitat transmiterea în termen de 20 zile a bunurilor gajate pentru comercializare în condițiile legii, întru stingerea datoriei, însă care a rămas fără răspuns și executare.

Declară că, la data de 11 martie 2015, a înregistrat în Registrul bunurilor imobile preavizul nr. 2530-121/120 din 06 martie 2015 în privința bunului ipotecat despre intenția de exercitare a dreptului de ipotecă asupra bunului nominalizat și preavizele nr. 242641 și nr. 2241643 din 11 martie 2014 în privința bunurilor mobile, pentru a fi comercializate în condițiile legii întru stingerea datoriei aferente contractelor de credit.

Specifică că, pârâții au fost informați despre dreptul de a achita suma restantă sau înlăturarea în alt mod a omisiunii de executare corespunzătoare a obligațiilor sale întru evitarea continuării procedurii de executare a dreptului de gaj inițiată de Bancă, însă nu s-au conformat solicitărilor și nu s-au folosit de drepturile lor.

Prin încheierea din 30 iulie 2015 a Judecătoriei Criuleni a fost admis renunțul reclamantului la acțiunea înaintată împotriva ÎI „Orhideia-Nani” și dispusă încetarea procesului în această parte.

La data de 31 iulie 2015, BC „Banca Socială” SA a depus cerere de modificare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea în mod solidar de la Svetlana Nani, Dumitru Nani a datoriei aferente contractelor de credit în sumă totală de 10520913, 37 lei și a taxei de stat în mărime de 50000 lei.

Prin hotărârea din 18 mai 2016 a Judecătoriei Criuleni s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de BC „Banca Socială” SA și s-a încasat de la Svetlana Nani, Dumitru Nani în beneficiul BC „Banca Socială” SA suma de 11020913, 37 lei, constituită din suma restantă a împrumutului în mărime de 10520913, 37 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 50000 lei.

La data de 09 iunie 2016, Svetlana Nani, Dumitru Nani, prin intermediul avocatului Elic Dlujanschi, au depus cerere de apel împotriva hotărârii din 18 mai 2016 a Judecătoriei Criuleni. Concomitent, au solicitat scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cererii de apel.

Prin încheierea din 20 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis parțial cererea apelanților Svetlana Nani, Dumitru Nani privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și nu s-a dat curs cererii de apel depuse, acordând termen apelanților pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii plății taxei de stat în sumă de 9450 lei în ședința de judecată din 24 noiembrie 2016 ora 10:30.

La data de 04 noiembrie 2016, Svetlana Nani, Dumitru Nani, prin intermediul avocatului Elic Dlujanschi, au depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 18 mai 2016 a Judecătoriei Criuleni.

La data de 04 noiembrie 2016, Svetlana Nani, Dumitru Nani, prin intermediul avocatului Elic Dlujanschi, au declarat recurs împotriva încheierii din 20 octombrie

2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierea este ilegală, în partea obligării apelanților Svetlana Nani, Dumitru Nani să achite taxa de stat în sumă de 9500 lei.

În acest sens indică că, Svetlana Nani este fondatorul și administratorul ÎI „Orhideia -Nani”, în proces de insolvabilitate, conform hotărârii din 27 iulie 2015 a Curții de Apel Chișinău. Administrator al insolvabilității a ÎI „Orhideia -Nani” este numită ÎI „Panov Gheorghe”. Din momentul intentării procesului de insolvabilitate Svetlana Nani nu are careva venituri, iar situația materială a Svetlanei Nani este foarte grea.

Menționează că, Dumitru Nani este angajat la ÎI „Orhideia-Nani”, în proces de insolvabilitate, iar în anul 2016, ÎI „Orhideia-Nani” nu a achitat salariul angajatului Dumitru Nani. Astfel, situația materială a lui Dumitru Nani este foarte grea. Iar, în conformitate cu prevederile art. 85 alin.(4) Cod de procedură civilă, urmează a fi scutiți apelanții de la plata taxei de stat.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea la data de 20 octombrie 2016, iar recursul a fost declarat la data de 04 noiembrie 2016, de către Svetlana Nani, Dumitru Nani, prin intermediul avocatului Elic Dljanschi, ceea ce denotă că este în termen.

Examinând temeiurile recursului, în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Svetlana Nani, Dumitru Nani, prin intermediul avocatului Elic Dljanschi, neîntemeiat și pasibil de fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

În conformitate cu art. 426 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele pricinii rezultă că la data de 09 iunie 2016, Svetlana Nani, Dumitru Nani, prin intermediul avocatului Elic Dljanschi, au depus cerere de apel împotriva hotărârii din 18 mai 2016 a Judecătoriei Criuleni. Concomitent, au solicitat scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cererii de apel (f.d.182-183).

Prin încheierea din 20 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis parțial cererea apelanților Svetlana Nani, Dumitru Nani privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și nu s-a dat curs cererii de apel depuse, acordând termen apelanților pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii plății taxei de stat pe suma de 9450 lei în ședința de judecată din 24 noiembrie 2016 ora 10:30 (f.d.196-198).

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel prin care nu s-a dat curs apelului depus de Svetlana Nani și Dumitru Nani și acordarea acestora a termenului pentru plata taxei de stat în sumă de 9450 lei, în condițiile când a fost dispusă scutirea parțială a acestora la depunerea cererii de apel.

În conformitate cu art. 83 Cod de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

În conformitate cu art. 84 Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Cod de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art.4 al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă și art. 4 al Legii taxei de stat se deduce că pentru scutirea de plata taxei de stat, solicitantul trebuie să prezinte probe pertinente, care să confirme că este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

Totodată, este de menționat că în cererea de scutire a persoanelor fizice se expun circumstanțele care justifică solicitarea și se anexează actele confirmative ale acestor circumstanțe, cum ar fi: avizul Comisiei pentru protecția socială, certificat despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane, dovada lipsei conturilor bancare, etc.

În speță, instanța de recurs precizează că apelanții având obligația de a achita taxa de stat la depunerea cererii de apel în sumă de 18750 lei, fapt reținut de instanța de apel, au înaintat cerere de a fi scutiți de la plata taxei pentru judecarea pricinii în apel.

În consecință, Colegiul reliefează că instanța de apel axându-se pe faptul că Svetlana Nani și Dumitru Nani ar fi fidejuserii ÎI „Orhideia-Nani”, în privința căreia a fost intentată procedura de insolvență și aplicate măsuri de asigurare în privința

bunurilor acesteia, corect a dispus scutirea parțială a apelanților de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, aceștea fiind obligați la plata taxei de stat doar în mărime de 9450 lei.

Colegiul remarcă că prin încheierea din 18 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău au fost aplicate măsuri asiguratorii în privința bunurilor doar a ÎI „Orhideia-Nani” (f.d.115-116), menținute prin hotărârea din 27 iulie 2015 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a dispus intentarea procesului de insolvență în privința ÎI „Orhideia-Nani” (f.d.121).

Concomitent Colegiul relevă că prin recursul declarat, recurenții solicitând scutirea de la plata taxei de stat, au invocat faptul că Svetlana Nani, ca fondator al ÎI „Orhideia-Nani”, în privința căreia este intentat proces de insolvență, nu are careva venituri, iar Dumitru Nani, ca angajat al ÎI „Orhideia-Nani”, nu a primit salariul în anul 2016.

Afirmația recurentului Dumitru Nani precum că nu ar fi primit salariul în anul 2016 ca angajat al ÎI „Orhideia-Nani”, Colegiul o consideră lipsită de suport probant, or, careva probe în acest sens nu au fost prezentate, fiind doar o alegație.

La fel, Colegiul consideră lipsit de suport probant argumentul recurenteii Svetlana Nani precum că nu ar avea careva venituri, deoarece probe în acest sens nu au fost prezentate. Or, funcția de administrator al ÎI „Orhideia-Nani”, în privința căreia a fost intentat proces de insolvență, nu interzice cumularea altor funcții sau obținerea altor venituri legale.

La caz, Colegiul decelează că recurenții nu au prezentat confirmări ce atestă lipsa altor venituri, lipsa conturilor bancare, fapt corect reținut, în esență, și de instanța de apel.

În această ordine de idei, Colegiul reiterează că în circumstanțele constatate, nu poate fi dispusă scutirea integrală a apelanților/recurenților de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, în condițiile când careva probe pertinente și concludente ce ar confirma indubitabil stare materială precară și imposibilitatea plății taxei de stat în sumă de 9450 lei, la materialele pricinii lipsesc.

Concomitent Colegiul relevă că obligarea apelanților la plata taxei de stat, nu poate constitui o îngrijire a accesului la justiție sau încălcarea dreptului la un proces echitabil, or, pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, CtEDO remarcă că în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, se examinează cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrijirea dreptului persoanei la „un tribunal”. La soluționarea acestor cereri instanțele se bazează atât pe normele dreptului național, cât și pe prevederile Convenției și jurisprudența CtEDO.

Totodată, este de menționat că dreptul de acces la un tribunal urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuează că impunerea la achitarea taxei de stat nu constituie o limitare incompatibilă cu garanțiile art. 6 din Convenție. Respectiv, nu se consideră îngrijirea accesului liber la justiție, prin prisma art. 6 § 1

din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului, în situația în care solicitantul nu se conformează obligației de achitare a taxei de stat, dar nici nu informează despre situația materială la momentul relevant, cu prezentarea dovezilor veridice (Romany Gaz Group c. Moldovei, 08 iunie 2010, cererea nr.11662/05 din 01 martie 2005).

Prin urmare, Colegiul consideră necesar să precizeze că circumstanțele expuse de recurenți nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat s-a conformat prevederilor legale și a dispus deja scutire parțială de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel în contextul probelor prezentate.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurenți nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii instanței de apel din 20 octombrie 2016.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Svetlana Nani și Dumitru Nani, prin intermediul avocatului Elic Dlujanschi.

Se menține încheierea din 20 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Banca Socială” Societate pe Acțiuni împotriva Svetlanei Nani, Dumitru Nani cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală